

По-перше, із проблемним навчанням, роль незалежної освіти, ініціатива значно покращилася. Самостійність мислення не можна отримати шляхом одностороннього вивчення готової інформації, йому перешкоджають репродуктивні методи навчання. Самостійний пошук вирішення проблемної ситуації розвиває почуття відповідальності, підвищує самомотивацію, волю учнів. Крім того, у процесі проблемного навчання передбачається, що учні зможуть обирати і обробляти різні джерела інформації, у тому числі ті, з якими вони працюватимуть у майбутньому.

По-друге, групова організація роботи учнів у процесі проблемного навчання призводить до зміцнення міжособистісних відносин, розвиває взаємодію в освітньому мікросоціумі: розв'язання проблем зазвичай відбувається у невеликих і середніх групах. У випадку проблемного методу групового навчання учні здобувають навички для розв'язання проблем з колегіальною роботою.

По-третє, надзвичайно важливу функцію проблемного навчання можна назвати підвищенням мотивації учнів. Взагалі без мотивації навчальна діяльність, як і будь-яка інша, практично неможлива. У традиційній системі навчання мотивація здійснюється відомим методом кнута і пряника, або основні зусилля вчителя з мотивації учнів спрямовані на пояснення важливості навчання для діяльності учнів, що не завжди ефективно.

Без зворотньої позитивної реакції школярів навчальний процес або втрачає свою ефективність, або призводить до значної втомленості учнів, їх емоційному перевантаженню.

У зв'язку з цим, розвиток навичок розв'язання проблем в процесі проблемного навчання може значно підвищити мотивацію учнів, що дозволить їм більш ефективно навчатися та досягати більших результатів. Крім того, проблемне навчання забезпечує більш творчий підхід до вирішення завдань, що також може бути стимулом для учнів.

Отже, сьогодні технологія проблемного навчання є однією з провідних педагогічних технологій, важливим інструментом для забезпечення більш ефективного індивідуального розвитку учнів, а також підвищення якості соціальної взаємодії та розвитку мотивації до навчання. Вона дозволяє організувати навчання, при якому вчитель сприяє формуванню здатності до самонавчання, самоосвіти, оскільки засвоєння навчального матеріалу відбувається в ході активної пошукової діяльності школярів, у процесі вирішення ними системи проблемно-пізнавальних завдань.

Список використаних джерел

1. Основні функції та ознаки проблемного навчання. URL: <http://um.co.ua/9/9-19/9-195198.html> (дата звернення: 13.04.2023).
2. Павленко В. В. Методи проблемного навчання // Нові технології навчання : наук.-пед. зб.; Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки. Київ, 2014. Вип.81. С. 75–79.

Бикова Т. Б.

доктор філософії, викладач,

ВСП «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка»

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ: ПРОФЕСІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Виокремлення фахової передвищої освіти як складника вітчизняної системи освіти обумовлене необхідністю зближення освітньої галузі з виробництвом. На законодавчо-правовому рівні відповідно передбачено, що майбутня професійна діяльність фахового молодшого бакалавра спрямована на виконання виробничих завдань підвищеної складності та/або реалізацію обмежених управлінських функцій [1].

Безумовно, зміст відповідної професійної підготовки (перелік компетентностей та результатів навчання), обсяг, форми атестації та вимоги до якості фахової передвищої освіти визначається стандартами фахової передвищої освіти за кожною спеціальністю. Проте, пошук шляхів реалізації зазначених стандартів – це прерогатива закладів освіти.

Визначальна роль у розробленні освітньо-професійних програм (ОПП) належить групі розробників, які, не лише розробляють структурні елементи освітньо-професійної програми (передмову, опис, перелік освітніх компонентів і логічну послідовність їх виконання, форми атестації, матриці відповідності освітніх компонентів, компетентностей та результатів навчання тощо), а й сприяють злагодженій роботі членів групи забезпечення щодо її реалізації.

Зауважимо, що відповідність ОПП професійним стандартам, стандартам фахової передвищої освіти, цілям закладу освіти у процесі їх розроблення, затвердження, реалізації, перегляду та оновлення забезпечується шляхом залучення до цих процедур внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів. Ними можуть бути зацікавлені в якісній реалізації конкретної ОПП фізичні та юридичні особи [2]. Значну роль у зазначених процесах відведено роботодавцям. Саме вони володіють достовірною інформацією про потреби виробництва, безперервні зміни професій та їх характеристик.

На нашу думку, співпраця закладів фахової передвищої освіти зі стейкхолдерами закладають практичне підґрунтя професіології як галузі знань, що забезпечує створення соціально та педагогічно орієнтованої системи введення майбутнього фахівця до професійної діяльності, вивчає закономірності розвитку її видів та особливостей накопичення, збереження, передавання й раціонального використання професійного досвіду [3].

Зазвичай, професійна підготовка як організований педагогічний процес визначається трьома векторами: що вчити, для чого вчити і кого вчити. Перший вектор професійної підготовки – «Що вчити» – закладено в змісті освітньо-професійної програми, особливість формування якої розглянуто вище. Вектор «Для чого вчити» – це вектор, що пов'язаний з метою професійної підготовки, яка визначає зміст ОПП та чітко в ній визначена.

Третій вектор – «Кого вчити» – для закладів фахової передвищої освіти на етапі сьогодення характеризується певною проблемністю. У висновках аналітичного огляду ефективності фахової передвищої освіти зокрема акцентується увага на суттєвому дисбалансі «попиту на ФПО з боку вступників у розрізі галузей знань і спеціальностей та поточних і перспективних потреб високотехнологічного виробництва й повоєнного ринку праці» та на низькому рівні «профорієнтаційної роботи серед учнівської молоді щодо вибору актуальних спеціальностей на сучасному ринку праці» [4].

Одним з ключових підходів до вирішення окреслених проблем, на нашу думку, також є використання таких складників професіології як: профорієнтація, професіографія, профадаптація, інтеграція і диференціація професій, класифікація і діагностика розвитку професій, професійне самовизначення людини [5, с. 9]. Переважна частина завдань зазначених професіологічних складових спрямована на досягнення усвідомлення потреб здобувачів фахової передвищої освіти, узгодження їх з професійними цілями та можливостями реалізації у майбутній професійній діяльності.

З огляду на сказане, професіологія, як міждисциплінарна наука, спрямована на психологічне вивчення професій, класифікацію наявних та проектування нових, розглядаючи закономірності професіоналізації особистості, здатна забезпечувати обґрунтований пошук напрямів якісного оновлення змісту ОПП, сприяти професійній адаптації та самореалізації здобувачів фахової передвищої освіти в обраній ними професії.

Список використаних джерел

1. Про освіту: Закон України у редакції від 18.03.2020р. 2145-VIII: станом на 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2145-19> (дата звернення: 02.04.2023).
2. Розроблення освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки здобувачів фахової передвищої освіти: методичні рекомендації. Київ, 2022. URL: <https://sqe.gov.ua/wp->

content/uploads/2022/06/Metodichni_rekomendacii_rozroblennya_OOP_FPO_2022.pdf (дата звернення: 02.04.2023).

3. Матвієнко О., Цивін М. Професіологічний дискурс спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». *Вісник книжкової палати*. 2022. № 7. DOI: [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2022.7\(312\).23-30](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2022.7(312).23-30) (дата звернення: 02.04.2023).

4. Радкевич, В. О., Лузан, П. Г., Пащенко Т. М. Фахова передвища освіта: аналітичний огляд ефективності. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2002. № 4(2). С. 1-12. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4209> (дата звернення: 02.04.2023).

5. Кар'єрне консультування: практичний посібник / Заєць І.В та ін.; за ред. О. М. Ігнатович]. Київ, 2019. 292 с.

Благодир О. О.

викладачка,

Коломийський індустріально-педагогічний фаховий коледж

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ

Використання інформаційно-комунікаційних технологій є надзвичайно важливою складовою підготовки фахових молодших бакалаврів зі спеціальності 014 Середня освіта "Трудове навчання та технології", оскільки дозволяє забезпечити високу ефективність освіти та формування необхідних навичок для подальшої професійної діяльності [1].

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій в підготовці фахових молодших бакалаврів зі спеціальності 014 Середня освіта «Трудове навчання та технології» для формування навичок проектування та моделювання [2].

Використання ІКТ в освіті забезпечує підвищенню ефективності навчального процесу та дозволяє удосконалювати методи педагогічної діяльності [2].

Використання ІКТ в навчальному процесі як засіб забезпечення інтерактивності та стимулювання інтересу, мотивації до навчання у здобувачів освіти спеціальності 014 Середня освіта «Трудове навчання та технології» [3].

Ефективність використання ІКТ в підготовці фахових молодших бакалаврів зі спеціальності 014 Середня освіта «Трудове навчання та технології» на прикладі використання комп'ютерних технологій та створення комфортних умов у технологічній підготовці [3].

Роль відеоуроків та майстер-класів у підготовці фахових молодших бакалаврів зі спеціальності 014 Середня освіта «Трудове навчання та технології» у підвищенні ефективності та доступності освіти [4].

Використання відеоуроків та відеоматеріалів сприяє покращенню засвоєння навчального матеріалу, допомагає у процесі візуалізації теоретичних положень та ілюструванні практичних завдань [4].

Використання симуляторів та віртуальних інструментів дозволяє створювати віртуальні робочі місця та ситуації, що може бути корисним для підготовки фахових молодших бакалаврів до роботи у складних або небезпечних умовах [4].

Використання інтерактивних дошок та віртуальних класів дозволяє забезпечити комунікативну взаємодію між викладачем та студентами, сприяє залученню студентів до активної участі в навчальному процесі та дозволяє проводити заняття з будь-якого місця [4].

Застосування мобільних додатків у підготовці фахових молодших бакалаврів зі спеціальності 014 Середня освіта «Трудове навчання та технології» для підвищення інтерактивності та забезпечення гнучкості навчання [5].

Особливу увагу слід приділяти підготовці фахових молодших бакалаврів до використання ІКТ в навчальному процесі, оскільки це дозволяє їм бути більш